

Regeringskansliet
Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen

Kammarkollegiets remissvar över promemorian Skattefri förmån av kompetensstöd

Ert dnr Fi2026/0114,6

Inledning

Finansdepartementet har i promemorian Skattefri förmån av kompetensstöd (fortsättningsvis promemorian) lämnat förslag och bedömningar.

Kammarkollegiet har granskat promemorian utifrån de frågor som är relevanta för den offentliga omställningsorganisationens verksamhet.

Kammarkollegiet ser positivt på förslaget att kompetensstöd inte ska beskattas och instämmer i att bestämmelserna bör träda i kraft så snart som möjligt. Vi lämnar dock följande synpunkter.

Förmån av kompetensstöd bör vara skattefri (avsnitt 3)

Promemorian föreslår kompletterande lagstiftning endast i fråga om kompetensstödet. Beträffande omställningsstödet uppfattar Kammarkollegiet det som att utgångspunkten är att detta omfattas av det befintliga undantaget i 11 kap. 17 § inkomstskattelagen (1999:1299) och därför inte kräver någon särskild reglering i detta sammanhang.

Även omställningsstöd för vissa grupper borde omfattas i författningsändringen

Kammarkollegiet bedömer att de flesta som får omställningsstöd i form av utbildning eller annan åtgärd omfattas av undantaget i nämnda lagrum. Undantaget gäller dock inte i alla situationer. Personer som får omställningsstöd av andra skäl än arbetsgivarens omstrukturering, personalavveckling eller liknande omfattas inte. Sådana fall avser personer som har rätt till omställningsstöd på grund av sjukdom eller

av att anställningen är tidsbegränsad. Enligt 6 § lagen (2022:850) om grundläggande omställnings- och kompetensstöd kan stöd lämnas när en anställning ska upphöra eller har upphört till följd av arbetsbrist, sjukdom eller att anställningen är tidsbegränsad. Endast vid arbetsbrist kan arbetslösheten anses bero på omstrukturering, personalavveckling eller liknande.

När rätten till stöd grundas på sjukdom eller tidsbegränsad anställning föreligger i normalfallet inte ett sådant samband. Dessa personer omfattas därför, enligt Kammarkollegiets bedömning, varken av den föreslagna nya paragrafen eller av de befintliga undantagen i inkomstskattelagen. Det innebär att de riskerar att förmånsbeskattas, vilket kan framstå som inkonsekvent i förhållande till reformens syfte.

För att undanröja skatterättslig osäkerhet föreslår Kammarkollegiet att sådant omställningsstöd som inte omfattas av befintliga undantag ska omfattas av den föreslagna nya paragrafen. I likhet med kompetensstödet bör detta dock inte gälla stöd som lämnas i pengar.

Yttranden till CSN i samband med ansökan om omställningsstudiestöd

I samband med att den svenska arbetsrätten reformerades 2022 infördes dels det offentligt grundläggande omställnings- och kompetensstödet, dels omställningsstudiestödet. Det innebär att omställningsstudiestödet formellt sett inte är en del av det grundläggande omställnings- och kompetensstödet. Det hindrar dock inte att omställningsstudiestödet har ett liknande syfte, nämligen att förbättra förutsättningarna för vuxna att finansiera studier som stärker deras framtida ställning på arbetsmarknaden.

Enligt 32 § lag (2022:856) om omställningsstudiestöd ska Centrala studiestödsnämnden (CSN), om den studerande är anknuten till en omställningsorganisation, ge den organisationen tillfälle att yttra sig. Yttrandet ska avse om och hur en utbildning kommer att stärka den studerandes framtida ställning på arbetsmarknaden med beaktande av arbetsmarknadens behov. Med omställningsorganisation avses enligt 5 § lagen om omställningsstudiestöd, Kammarkollegiet eller en omställningsorganisation som registrerats enligt lagen (2022:850) om grundläggande omställnings- och kompetensstöd. Enligt 16 § lagen om grundläggande omställnings- och kompetensstöd får Kammarkollegiet lämna ett sådant yttrande som avses i 32 § lagen om omställningsstudiestöd. Kammarkollegiet får inte lämna ett yttrande till den som har fått eller kan få ett yttrande genom en registrerad omställningsorganisation. Kammarkollegiet får heller inte lämna ett yttrande till den som omfattas av ett kollektivavtal.

En mindre del av de yttranden Kammarkollegiet lämnar till CSN lämnas inom ramen för ett pågående omställnings- eller kompetensstöd (rådgivning eller vägledning). De flesta yttranden som Kammarkollegiet lämnar till CSN tillhandahålls som en separat tjänst. Det sker antingen efter ansökan från den studerande eller efter begäran från CSN när en person redan ansökt om omställningsstudiestöd. I dessa fall avropar Kammarkollegiet en tjänst från upphandlade leverantörer, vilket medför en särskild kostnad för yttrandet. Det är oklart om en sådan tjänst ska anses utgöra en skattepliktig förmån. Det finns argument både för och emot en sådan bedömning. Rättsläget framstår därmed som osäkert. Samtidigt kan noteras att vissa personer saknar möjlighet att få ett sådant yttrande från en omställningsorganisation eller Kammarkollegiet, exempelvis personer som omfattas av kollektivavtal men som inte är ansluten till en omställningsorganisation eller som tillhör en omställningsorganisation som inte är registrerad hos Kammarkollegiet enligt 14 § lagen (2022:850) om grundläggande omställnings- och kompetensstöd. I dessa fall får den enskilde själv tillhandahålla underlag till CSN.

Mot denna bakgrund föreslår Kammarkollegiet att frågan om yttranden till CSN klargörs. Detta kan ske genom att sådana yttranden uttryckligen omfattas av undantaget i den föreslagna lydelsen av 11 kap. 17 a § inkomstskattelagen (1999:1299) eller att rättsläget i denna del tydliggörs på annat sätt.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser (avsnitt 4)

Enligt promemorians förslag ska lagändringen träda i kraft den 1 januari 2027 och ska tillämpas första gången på förmån av kompetensstöd som lämnas efter ikraftträdandet. Kammarkollegiet instämmer i bedömningen att det är angeläget att de nya bestämmelserna ska träda i kraft så snart som möjligt. Kammarkollegiet befarar dock att formuleringen under en övergångsperiod ger visst utrymme för olika tolkningar i fråga om tillämpningen. Om avsikten är att den nya paragrafen ska tillämpas på det faktiskt utförda stödet som sker från och med den 1 januari uppstår olika skatteregler för ett och samma stöd. Det gäller om stödet har påbörjats under 2026 men fortsätter efter den 1 januari 2027. Om avsikten är att det ska tillämpas i fall där beslut om kompetensstöd fattats tidigast den 1 januari 2027 är det bättre att formulera regeln så att den tillämpas på kompetensstöd som beslutats efter ikraftträdandet.

Konsekvensanalys (avsnitt 5)

Regeringen gav 2024 Kammarkollegiet i uppdrag att samla in uppgifter och redovisa en analys och uppföljning av det grundläggande omställnings- och kompetensstödet (A2024/00842). Enligt promemorian kan de uppgifter som samlas in inom det uppdraget även bidra vid en uppföljning av förslaget om skattefrihet för förmån av kompetensstöd. Kammarkollegiet vill påminna om att det aktuella regeringsuppdraget

avser det grundläggande omställnings- och kompetensstödet och omfattar till exempel inte uppgifter om köpt utbildning eller köpt validering då sådana insatser utgör ett omställnings- eller kompetensstöd som kan erbjudas utöver det grundläggande stödet.

Författningskommentar (avsnitt 6)

Om promemorians förslag kvarstår i den del som avser att den föreslagna nya paragrafen endast ska omfatta förmån av kompetensstöd, innebär detta enligt Kammarkollegiets bedömning, att den föreslagna formuleringen i författningskommentaren behöver justeras. Detta bör ske genom att förstärkt stöd tas bort från uppräknningen av vilka stöd från Kammarkollegiet som inte ska tas upp som skattepliktig förmån. Justeringen är huvudsakligen av redaktionell karaktär men bidrar till att skapa full överensstämmelse mellan bestämmelsen och författningskommentaren. Enligt 7 § lagen (2022:850) om grundläggande omställnings- och kompetensstöd kan förstärkt stöd, till skillnad från rådgivning och vägledning, endast lämnas till den vars anställning ska upphöra eller har upphört och som har särskilda behov av stöd till följd av sjukdom. Kammarkollegiets uppfattning är att förstärkt stöd enligt lagens mening således bara kan ges i form av omställningsstöd.

Remissvaret har beslutats av avdelningschef Anna Walldén. Föredragande har varit utredare Richard Svanegård. I den slutliga handläggningen har enhetschef Martin Grund deltagit.

Beslutet har godkänts digitalt och saknar därför underskrift.